

Lappajärven Geolukio

Valintaopas

2024-2025

- 1 -

VALINTAOPAS 2024 - 2025

LAPPAJÄRVEN GEOLUKIO
Hyytisentie 3
62600 LAPPAJÄRVI

Rehtori Tarja Puro
puhelin 044 - 3699221
Opinto-ohjaaja Piia Kivinen
puhelin 044 - 3699658
Koulusihteeri Marketta Raatikainen
puhelin 044 3699 679
sähköpostit: etunimi.sukunimi@lappajarvi.fi

Kotisivut geolukio.fi
<https://peda.net/lappajarvi/lukio>
Wilman osoite
<https://lappajarvi.inschool.fi>

- 2 -

SISÄLLYS

	sivu:		sivu:
Lappajärven geolukion opiskelijalle			4
Vuorovuosin tarjottavat kurssit			6
Lappajärven geolukion luonnontiedelinja			6
Kurssivalinnat Wilmassa, opiskelija			8
Äidinkieli ja kirjallisuus	10	Filosofia	18
Englanti	10	Psykologia	18
Ruotsi	11	Historia	19
Vieraat kielet	12	Yhteiskuntaoppi	20
Matematiikka, pitkä	12	Terveystieto	20
Matematiikka, lyhyt	13	Musiikki	21
Biologia	14	Kuvaamataito	21
Maantiede	15	Liikunta	22
Fysiikka	15	Tietotekniikka	22
Kemia	16	Opinnot muualla	23
Uskonto	17	Opinto-ohjaus	23
Elämäkatsomustieto	17	Teemattiset opinnot	25
		Lukiodiplomit	25

ERILLINEN LIITE Opinto-ohjelman valintakortti lukuvuodelle 2024-2025

LAPPAJÄRVEN GEOLUKION OPISKELIJALLE

Lappajärven keskikoulu laajeni yliopistoon johtavaksi oppikouluksi vuonna 1962.

Tämä merkitsi lukiokoulutuksen alkua paikkakunnalla. Ensimmäiset ylioppilaat saatiin omasta oppikoulusta kolme vuotta myöhemmin 1965. 1.1.2020 lukio muutti nimensä Lappajärven geolukioksi ja lukiossa alkoi luonnontieteellinen linja.

Lappajärven lukio on yleislukio, joka toimii läheisessä yhteistyössä Järviseudun ammatti-instituutin (JAMI) ja naapurikuntien lukioiden kanssa. Opiskelu on suunniteltu 3-vuotiseksi, vaikka hallinnollisesti koulu on luokaton lukio.

TUNTIJAKO

Tässä valintaoppaassa olevat kurssit noudattavat valtioneuvoston asettamaa uutta tuntijakoa, joka otettiin käyttöön 1.8.2021.

Lukiolaisen opinto-ohjelma sisältää vähintään 150 opintopistettä, joista pakollisia on oltava 94 tai 102 ja loput ns. valinnaisia opintoja. Näitä voivat olla valtakunnalliset tai paikalliset eli vain meidän lukion valinnaiset opintojaksot. Valtakunnallisia valinnaisia opintopisteitä pitää olla vähintään 20 opintopistettä.

Tässä valintaoppaassa on kuvattu lyhyesti kaikki opintojaksot. Valintakortista näet ne opintojaksot, joita Lappajärven geolukiossa on tarjolla lukuvuonna 2024 - 2025. Samat opintojaksot ja ehkä jotain lisääkin löytyy Pedanetin sivuilta. Valtakunnalliset pakolliset ja valinnaiset opintojaksot ovat tässä valintaoppaassa vain otsikkotasolla, tarkat kuvaukset löytyvät pedanetin sivuilta kohdasta Geolukion opetussuunnitelma <https://peda.net/lappajarvi/lukio/lops2019>

MUUSSA OPPILAITOKSESSA SUORITETUT OPINNOT

Jos opiskelijan muussa oppilaitoksessa suorittamat opinnot vastaavat tavoitteiltaan lukion opetussuunnitelman mukaista opintojaksoa, ne voidaan hyväksyä joko koko suoritukseksi tai osasuoritukseksi (ns. hyväksilukemisperiaate), jos arvoiteluperusteet ovat samat. Hyväksilukemiset tekee rehtori opiskelijan tekemän hakemuksen perusteella.

OPINTO-OHJELMAN VALINTAKORTTI

Valintakortissa on lueteltu kaikki Lappajärven geolukiossa tarjolla olevat opintojaksot k.o. lukuvuonna oppiaineittain. Kaikki opintojaksot on lueteltu juoksevilla numerolla. Numero vastaa moduulia, jotka ovat sitten Wilmassa valittavissa. Valintakorttiin on laadittu eri oppiaineiden opintojaksojen suositeltava suoritusjärjestys vuositasoittain. Valinnat tehdään aina seuraavaa lukuvuotta varten. Yleensä pakolliset opintojaksot on suoritettava numerojärjestyksessä. Ota huomioon, että valinnaiset ja koulukohtaiset opintojaksot toteutuvat vain, jos niille ilmoittautuu *riittävästi opiskelijoita*. Toteutamme opintoja usein myös yhteistyössä naapurilukioiden kanssa tai verkko-opintoina mm. Tutorhouselta, joten lähes kaiken opiskeleminen on meillä mahdollista.

Lukiolla on tärkeää, että valinnat tehdään jo kevätlukukaudella hyvissä ajoin valmiiksi eikä valintoja enää sen jälkeen muuteta. Jos keväällä jollekin opintojaksolle ei ole valintoja, sitä ei laiteta enää syksyllä opintotarjottimelle.

- 4 -

LUOKATON LUKIO

Luokaton lukio merkitsee oppilaille vapautta valita ja suunnitella omaa opinto-ohjelmaansa. Opintojaksoja voi valita myös muilta vuosikursseilta. Lukion voi lahjakas oppilas suorittaa kahdessa vuodessa tekemällä osan opintojaksoista itsenäisesti opiskellen. Oppilas, jolla on paljon aikaa vieviä harrastuksia tai muita tehtäviä, voi suunnitella opiskelunsa siten, että lukio tulee suoritetuksi kolmessa ja puolessa tai neljässä vuodessa. Pääsääntöisesti suurin osa oppilaista suorittaa luokattoman lukion kolmessa vuodessa.

OPIKELU

Opintojakson voi suorittaa joko osallistumalla opetukseen, etäopetuksena (ns. virtuaaliopetus tai verkkokurssi) tai tenttien erillisten ohjeiden mukaan. Mahdollisesta itsenäisestä opiskelusta on aina neuvoteltava ennen opintojakson alkua asianomaisen opettajan kanssa ja laadittava kirjallinen suunnitelma, jossa on tarkka aikataulu opintojakson suorittamisesta. Kielissä itsenäiseen opiskeluun kuuluvat myös samat kuullunymmärtämisharjoitukset kuin opetukseen osallistuvilla. Ensi lukuvuonna tarjotaan joitain opintojaksoja lukioiden yhteisinä kursseina. Näitä ovat mm. espanjan tai saksan opinnot.

YLIOPPILASTUTKINTO

Ylioppilastutkintoon liittyvät asiat jätetty pois tästä valintaoppaasta, koska ylioppilastutkinnosta järjestetään erikseen infotilaisuuksia, ja oppilaille jaetaan ns. ylioppilaskokelaan opas. Huomionarvoinen seikka on, että mikäli oppilas hajauttaa ylioppilastutkinnon, on koko tutkinto suoritettava loppuun kolmen peräkkäisen kerran aikana.

OPINTOTARJOTIN JA KIERTOTUNTIKAAVIO

Luokattomassa lukiossa laaditaan ns. opintotarjotin, jossa on luettelo eri jaksoilla opiskeltavista opintojaksoista. Opintotarjottimella opinnot on sijoitettu kuudelle vaakariville siten, että ylin vastaa numeroa 1 ja alin numeroa 6.

Katsomalla kiertotuntikaaviosta vastaavan numeron voi nähdä oppitunnin paikan päivittäisessä lukujärjestyksessä. Kaikki löytyvät myös lukion nettisivuilta ja lukujärjestykset Wilmasta.

VUOROVUOSIN TARJOTTAVAT OPINNOT

Lukiassa järjestetään osa opinnoista vuorovuosin:

Lukuvuosi 2024– 2025

Ku 2 2. + 3. vuosikurssi
Hi 5 2. + 3. vuosikurssi

Ke 4 2. + 3. vuosikurssi
Ke 6 2. + 3. vuosikurssi

Fy 6 2. + 3. vuosikurssi
Fy 7 2. + 3. vuosikurssi
Fy 10

Li 3 1., 2. + 3. vuosikurssi

Ku 3 1., 2. + 3. vuosikurssi
Mu 4 1., 2. + 3. vuosikurssi

Lukuvuosi 2025 – 2026

Mu 2 2. + 3. vuosikurssi
Hi 7 2. + 3. vuosikurssi
Bi 8 2. + 3. vuosikurssi

Ke 3 2. + 3. vuosikurssi
Ke 5 2. + 3. vuosikurssi
Ke 7 2. + 3. vuosikurssi
Fy 4 2. + 3. vuosikurssi
Fy 5 2. + 3. vuosikurssi

Li 4 1. + 2. vuosikurssi
Li 5 1., 2. + 3. vuosikurssi

Ku 4 1., 2. + 3. vuosikurssi
Mu 3 1., 2. + 3. vuosikurssi

Lappajärven geolukion luonnontieteellinen linja

Linjan yleiskuvaus

Lappajärven lukion luonnontieteellinen linja on luonnontieteisiin painottuva opintolinja. Linjalla painotetaan **luonnontieteitä eli biologiaa, maantiedettä, fysiikkaa ja kemiaa**, joista opiskellaan oman valinnan mukaan lukion valtakunnallisia pakollisia ja valinnaisia opintoja (vähintään 12 opintopistettä). Linjalle on lisäksi erikseen suunniteltu **kuusi luonnontieteellistä osaamista syventävää opintojaksoa**, jotka koostuvat **eri näkökulmista luonnontieteisiin**.

Luonnontieteellisellä linjalla opiskelijan on mahdollista tutustua luonnontieteisiin sekä selkeyttää tulevaisuuden suunnitelmiaan. Linjalla opiskelija voi kehittää luonnontieteellistä ajatteluaan oman opiskelunsa tueksi sekä tutustua ajankohtaisiin ilmiöihin mm. ilmastonmuutokseen ja kestäväan kehitykseen. **Luonnontieteellinen linja antaa opiskelijalle valmiuksia pyrkiä opiskelemaan esimerkiksi lääketieteellisiä aloja, farmasiaa, biologiaa, maantiedettä, geologiaa, fysikaalisia tieteitä, kemiaa tai matemaattisia tieteitä**. Opinnot tukevat luonnontieteellisten ja matemaattisten aineiden ylioppilaskirjoitusten suorittamista. Valintakoeuudistuksen myötä luonnontieteellisten oppiaineiden opiskelu on korostunut ja niiden kirjoittaminen vaikuttaa enenevässä määrin jatko-opintoihin pääsyyn. **Kokonaisuudesta (vähintään 24 opintopistettä) saa erillisen todistuksen ja merkinnän päättötodistukseen**.

Lappajärvi ympäristöineen muodostaa mielenkiintoisen ympäristön tutkia ja havainnoida luonnontieteellisiä ilmiöitä erityisesti erilaisten geologisten muodostumien kautta. Alueen kallio- ja maaperä antavat poikkileikkauksen 1900 miljoonaa vuotta sitten tapahtuneista geologisista prosesseista harvinaiseen 78 miljoonaa vuotta sitten tapahtuneeseen meteoriitin törmäykseen ja sen aiheuttamaan kraatterimuodostumaan. Lisäksi useat jääkaudet ovat muokanneet kallioperää sekä maaperää ja muodostaneet siihen näkyviä merkkejä. Näin ollen luonnontieteellinen linja tarjoaa hyvät mahdollisuudet tutustua luonnontieteellisiin ilmiöihin ja prosesseihin käytännön tutkimusten, näyttöiden oton ja analysoinnin kautta Lappajärven alueella.

Opintojaksot

Opiskelija valitsee **lukion biologian, maantieteen, fysiikan ja kemian pakollisista ja valinnaisista opintojaksoista vähintään kahdentoista opintopisteen verran opintoja**. Lisäksi linjalle kuuluu **pakollisina vähintään neljä luonnontieteen erikoisopintojaksoa (LT1-LT6)**.

LT 1. Sukellus luonnontieteisiin (2 op)

Opintojaksossa tutustutaan luonnontieteisiin sekä niihin liittyviin lähitieteisiin erilaisten aiheiden kautta. Tutustutaan myös geologiaan tieteenalana sekä erilaisiin ajankohtaisiin luonnontieteellisiin ilmiöihin. Tutuiksi tulevat myös erilaiset luonnontieteissä käytettävät tutkimusmenetelmät.

LT 2. Avaruus (2 op)

Opintojaksolla tutustutaan galakseihin, tähtiin ja planeettoihin. Omasta aurinkokunnasta kurssilla tarkastellaan lähemmin Marsin ja Jupiterin välissä olevaa asteroidivyöhykettä, josta Maahan syöksyvät meteoriitit ovat lähtöisin. Yhdysvaltain avaruushallinto NASA päivittää jatkuvasti asteroidien liikkeitä ja kurssilla selvitetään, mitkä asteroideista ovat törmäyskurssilla Maahan. Maahan iskeytyessään ne aiheuttavat laajaa tuhoa ja synnyttävät meteoriittikraattereita, kuten aikoinaan Lappajärven.

LT 3. Paikalliset geokohteet (2 op)

Meteoriitin törmäys Lappajärven alueelle 78 miljoonaa vuotta sitten synnytti geologisia muodostumia, joita ei missään muualla pystytä havainnoimaan. Kohteet on melko hyvin kartoitettu ja niistä on tehty Google Map-sovelluksen pohjalte Kraatterijärven Georeitti. Opintojaksolla tutustutaan Georeitin kohteisiin kuten Kärnän saarella sijaitsevaan louhokseen, jääkauden jättämiin jälkiin Lappajärven ympäristössä, Kokkola-Kaustisen kaivokseen, Vimpelin kalkkikaivokseen sekä Kaatialan pegmatiittilouhokseen Kuortaneella.

- 7 -

LT 4. Luonnontieteellinen tutkimus (2 op)

Opintojakson alussa opiskelijat johdatellaan tutkimusaiheisiin, minkä jälkeen suurin osa kursista suoritetaan maastossa yhdessä yliopiston tutkijan tai muun asiantuntijan kanssa. Tutkimusaiheet vaihtelevat vuosittain. Lappajärven alueelta tarvitaan geologista tutkimusta muun muassa järven tämänhetkisestä muodosta ja järven valuma-alueesta, Kraatterijärven veden kemiallisesta koostumuksesta, jääkausien vaikutuksista kallioperän ja maaperän muotoihin sekä maaperän mineraalien vaikutuksesta kasvillisuuteen. Myös harvinaisten törmäystimanttien etsiminen ja valokuvaaminen sekä alueen kivilajien kertoma tarina voi olla yksi tutkimuskohde.

LT 5. Portfolio (2 op)

Portfoliojaksolla tutustutaan ajankohtaisiin luonnontieteitä käsitteleviin artikkeleihin sekä viimeisimpiin tutkimuksiin. Opiskelija kokoaa itselleen portfolioon luonnontieteisiin liittyviä julkaisuja ja analysoi niitä yhdessä muiden opiskelijoiden kanssa. Tavoitteena on syventää luonnontieteiden tuntemusta, oppia seuraamaan viimeisimpiä tutkimuksia sekä vahvistaa tieteellisten artikkeleiden haku- ja lukutaitoa. Jakson avulla voi syventää osaamistaan tieteenalalta, jonne opiskelija olisi mahdollisesti suuntaamassa jatko-opintoihin. Opintojaksosta on hyötyä myös luonnontieteiden yo-kirjoituksissa.

LT 6. Johdatus korkeakoulujen luonnontieteellisiin opintoihin (2 op)

Opiskelija valitsee ja suorittaa korkeakoulun tarjoaman luonnontieteeseen liittyvän lukiolaisille suunnatun kurkistuskurssin. Kokonaisuus voi olla 2-6 opintopistettä.

Lisätietoja: <https://peda.net/lappajarvi/lukio>

Valinnat Wilmassa, opiskelija

Opiskelijoiden seuraavan lukuvuoden valinnat tehdään Wilman avulla. Kukin opiskelija menee omaan Wilmaansa ja klikkaa auki Opinnot-sivun. Opinnot-sivulta valitaan välilehti Valinnat, jonka kautta valinnat suoritetaan. Valintoja tehdessä on hyvä olla käsillä myös valintakortti, josta näkee opintojen sijoittumisen eri vuosille. Valinnat voi halutessaan suunnitella paperiselle valintakortille. **Valintakortista näet selkeästi seuraavana lukuvuotena valittavissa olevat opinnot.**

Näkymä on valintojen alussa seuraavanlainen:

Oma etusivu > Opinnot

HOPS Suoritukset Valinnat Yhteenveto

Kurssi	Kurssityyppi	Ov	Arv	Ei valittu	2022-2023	2023-2024	Valinnan jakso
AI Äidinkieli ja kirjallisuus	lu21 väliotsikko	1					
AI1 Suomen kieli ja kirjallisuus	lu21 valtakunnallinen oppiaine	1					
ÄI01 Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen	lu21 pakollinen moduuli	1	9	☐	☒	☐	
ÄI02 Kieli- ja tekstitietoisuus	lu21 pakollinen moduuli	0,5		☐	☐	☐	<input type="text"/>
ÄI03 Vuorovaikutus 1	lu21 pakollinen moduuli	0,5		☒	☐	☐	<input type="text"/>
ÄI04 Kirjallisuus 1	lu21 pakollinen moduuli	1		☒	☐	☐	<input type="text"/>
ÄI05 Tekstien tulkinta 1	lu21 pakollinen moduuli	1		☒	☐	☐	<input type="text"/>

Ensin on moduulin nimi ja sen perässä tarkenne, millaisesta moduulista on kyse. Nämä samat ovat värikoodein valintakortissa. Moduulityypin jälkeen on opintopistemäärä (0,5 tai 1). Jos olet jonkin moduulin jo suorittanut, sen perässä näkyy sen arvosana (tässä esimerkissä ÄI01 - 9). Tällaisen moduulin jälkeen olevat valintatäpät ovat harmaana, koska sitä ei voi enää valita.

Mallissa ÄI02 ei myöskään ole valittavissa seuraavalle lukuvuodelle, koska se on valittuna jo meneillään olevalla lukuvuodella.

Valintoja voi tehdä niistä moduuleista, jonka valintatäppä on sinisenä "Ei valittu kohdassa". Esimerkissä voit siis valita ÄI03, ÄI04 tai ÄI05 moduuleja lukuvuodelle 2024-2025 (toinen valintatäppäriivi). Tarkista valintakortista, mitä opintojaksoja ensi lukuvuonna tarjotaan, esim. et voi valita opintojaksoja MU 2, HI 7 tai BI 8. Myös valintaoppaan alusta löytyy listaus vuorovuosiin järjestettävistä opintojaksoista.

Valinnan jakso -kohtaan ei tarvitse/ ei saa laittaa mitään. Se jää tyhjäksi.

Valitset siis oppiaineista ne moduulit, joita opiskelet seuraavana lukuvuonna. **Muista tallentaa valintasi!** Voit tehdä tallennuksen useastikin valintoja tehdessäsi.

Kun olet tallentanut valintasi, ne näkyvät saman tien opiskelusuunnitelmassasi (HOPS-välilehti). Valitsemasi moduulit näkyvät siellä numerolla 1. Tämä tarkoittaa sitä, että se on valittuna seuraavalle lukuvuodelle:

HOPS Suoritukset Valinnat Yhteenveto

Äidinkieli ja kirjallisuus

Suomen kieli ja kirjallisuus

9	ÄI02	1	1	ÄI05	ÄI06	ÄI07	ÄI08	ÄI09	ÄI10	ÄI11	ÄI12	ÄI13
---	------	---	---	------	------	------	------	------	------	------	------	------

Tee valinnat ensi lukuvuotta varten perjantaihin 8.3.2024 klo 12.00 mennessä.

Jos tarjottimella ei ole jotain kurssi, jonka haluaisit suorittaa, ole 16.2.2024 mennessä yhteydessä opoon tai rehtoriin.

HUOM! valitse valintakortin näkymän mukaan moduulit! Eli esim. AI 6 + 7 -> valitse molemmat moduulit, ne muodostavat yhden opintojakson. Samoin esim. matematiikan 6 + 7.

Oppiaine	AI	Alkajat				Jatkajat				Abit			
		1	2 + 3	4		5	6 + 7	8		9	10	11	12
Äidinkieli	AI												
Ruotsi B	RUB	1 + 2	3		4	5	7			6	8		
Englanti	ENA	1 + 2	3		4	5	6			7	8	9	
Espanja	ESC	1 + 2	3		4	5	6			7	8		
Ranska	RAC	1 + 2	3		4	5	6			7	8		
Saksa	SAC	1 + 2	3		4	5	6			7	8		
Venäjä	VEC	1 + 2	3		4	5	6			7	8		
Matematiikka, lyhyt	MAB	1	2	3	4	5	6 + 7	8	9	10	11		
Matematiikka, pitkä	MAA	1	2	3 + 4		5	6 + 7	9	11	14			

ÄIDINKIELI JA KIRJALLISUUS

Pakolliset

ÄI1 Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen (2 op)

ÄI2 + ÄI3 Kieli- ja tekstietoisuus ja Vuorovaikutus 1 (2 op)

ÄI4 Kirjallisuus 1 (2op)

- 10 -

ÄI5 Tekstien tulkinta 1 (2 op)
ÄI6 + ÄI7 Kirjoittaminen 1 ja Vuorovaikutus 2 (2 op)
ÄI8 Kirjallisuus 2 (2 op)

Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

ÄI9 Vuorovaikutus 3 (2 op)
- Opiskelija voi halutessaan osallistua toisen asteen puheviestintätaitojen päättökokeeseen eli Puhvi-kokeeseen.
ÄI10 Kirjoittaminen 2 (2 op)
ÄI11 Tekstien tulkinta (2 op)

Koulukohtaiset valinnaiset opinnot

ÄI12 Kohti yo-koetta (2 op)
Opintojaksossa kerrataan lukion äidinkielen ja kirjallisuuden oppisisältöjä ja kielenhuoltoa sekä valmistaudutaan ylioppilaskirjoituksiin. Opintojakso on 2 opintopisteen laajuinen. Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää luku- ja kirjoitustaitoaan, kertaa keskeisiä oppiaineen sisältöjä, kertaa kielenhuollon asioita, varmentaa taitojaan menestyä ylioppilaskokeessa. Keskeiset sisällöt: Kerrataan kielenhuoltoa ja syvennetään taitoja kirjoittaa ylioppilaskokeessa vaadittuja tekstejä. Opiskelijoiden toiveet ja tarpeet kertaamisessa otetaan huomioon. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).
Käytössä oleva oppikirjasarja ja materiaalit: SanomaPro Loiston digimateriaali

ENGLANTI

Pakolliset

ENA 1-2 Englannin kieli käytössä (4 op, moduulit 1 + 2)
ENA 3 Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä (2 op, moduuli 3)
ENA 4 Englannin kieli vaikuttamisen välineenä (2 op, moduuli 4)
ENA 5 Kestävä tulevaisuus ja tiede (2 op, moduuli 5)
ENA 6 Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä (2 op, moduuli 6)

Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Kursseilla syvennetään opiskelijan taitoa käyttää englannin kieltä eri tarkoituksiin. Opintojaksoille harjoitellaan tekstien tulkitsemista ja tuottamista yksin ja yhdessä sekä kerrataan kielitietoa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Kursseihin voidaan integroida muihin opintoihin liittyvä laajahko kirjallinen tai suullinen englanninkielinen osuus tai kokonaisuus.

ENA 7 Ympäristö ja kestävä elämäntapa (2 op, moduuli 7)
ENA 8 Viesti ja vaikutus puhuen (2 op, moduuli 8)
Opintojaksoon sisältyy Opetushallituksen tuottaman suullisen kokeen tai erillisen ohjeistuksen mukaisten näyttöjen suorittaminen.

Koulukohtaiset valinnaiset opinnot

ENA 9 Kohti yo-koetta (2 op)
Opintojakson tehtävänä on valmentaa opiskelijaa ylioppilastutkinnon englannin kielen kokeeseen. Jakso vahvistaa aiemmin opittuja taitoja ja kertaa aiempien opintojaksojen sisältöjä. Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija

tutustuu yo-kokeen erilaisiin tehtävämuotoihin, harjoittelee kuullun- ja luetun ymmärtämistaitoja, kertaa kieliopin kipupisteitä ja hioo kirjallisen tuottamisen taitoja. Keskeiset sisällöt: sähköinen yo-kertausmateriaali (esim. Studeon materiaali sekä aiemmat yo-kokeet..

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S)

Oppimateriaali: Otavan digioppikirja New Insights 1-8, Studeon abikertausmateriaali

RUOTSI

Pakolliset

RUB 1-2 Ruotsin kieli käytössä (4 op, moduulit 11 + 12)

RUB 3 Kulttuuri ja mediat (2 op, moduuli 13)

RUB 4 Ympäristömme (2 op, moduuli 14)

RUB 5 Opiskelu- ja työelämä (2 op, moduuli 15)

Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

RUB 6 Viesti ja vaikuta puhuen (2 op, moduuli 16)

RUB 7 Kestävä elämäntapa (2 op, moduuli 17)

Koulukohtaiset valinnaiset opinnot

RUB 8 Kohti yo-koetta (2 op)

Opintojaksossa valmistaudutaan yo-kirjoituksiin. Opintojakson tavoitteena on valmentaa opiskelijaa tulevia yo-kirjoituksia varten. Keskeiset sisällöt: kerrataan keskeistä kielioppia, tehdään edellisten vuosien yo-kokeita ja kirjoitetaan erityyppisiä tekstejä esim. kirje, sähköpostiviesti ja mielipidekirjoituksen vastine. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

Materiaalin saat opettajalta.

ESPANJA , RANSKA, SAKSA, VENÄJÄ... (B2 TAI B3)

Espanja, ranska, saksa ja venäjä toteutetaan joko omana opetuksena tai lähettävän/ opettavan koulun opetussuunnitelman mukaan. Ranskasta ja saksasta on mahdollista järjestää myös ylioppilaskirjoituksiin kertaava kurssi.

Kieliä voi opiskella joko omana ryhmänä lukiossa tai useamman lukion opiskelijoista kootuista opiskeluryhmistä, jolloin opetus tapahtuu etäopetuksena. Kieliä on mahdollista opiskella myös nettilukion kautta.

Valtakunnalliset valinnaiset opinnot jokaisessa kielessä koostuvat opintojaksoista ja moduuleista Perustason alkeet - Perustaso 5.

MATEMATIIKKA

Matematiikan yhteinen opintokokonaisuus

MAY1 Luvut ja yhtälöt (2 op, merkitään joko lyhyen tai pitkän matematiikan opintojaksoksi 1)

PITKÄ MATEMATIIKKA

Pakolliset

- MAA2 Funktiot ja yhtälöt 1 (3 op)
- MAA3 + MAA4 Geometria (5 op)
- MAA5 Funktiot ja yhtälöt 2 (2 op)
- MAA6 + MAA7 Derivaatta ja integraalilaskenta (5 op)
- MAA8 Tilastot ja todennäköisyys (2 op)
- MAA9 Talousmatematiikka (1 op)

Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

- MAA10 3D-geometria (2 op)
- MAA11 Algoritmit ja lukuteoria (2 op)
- MAA12 Analyysi ja jatkuva jakauma (2 op)

Koulukohtaiset valinnaiset opinnot

- MAA13 Pitkän matematiikan kertaus (2 op)

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kertaat, syventää ja soveltaa pakollisten ja valinnaisten moduulien aiheita, syventää kokonais käsitystä matematiikasta, kehittää kykyä omaksua matemaattisia sisältöjä, osaa soveltaa matematiikkaa oppiainerajat ylittävissä tehtävissä. Keskeiset sisällöt: pakollisten ja valinnaisten moduulien sisältöihin kuuluvia aiheita, matematiikan ja muiden oppiaineiden moduulien sisältöjä yhdistelevät tehtävät.

- MAA14 Matematiikan tekniset työvälineet (1op)

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija osaa hyödyntää monipuolisesti ja luovasti dynaamisen matematiikan, symbolisen laskennan ja tilasto- ja taulukkolaskentaohjelmistoja, osaa tuottaa sähköisessä muodossa matemaattisia kaavoja ja symboleja sisältävää tekstiä

Keskeiset sisällöt: matemaattisten kaavojen ja symbolien kirjoittaminen, symbolinen laskenta, laskentaohjelmistot, laskinohjelmat, tilastotiedon käsittely ja esittäminen ohjelmistojen avulla, taulukkolaskentaohjelmistojen käyttö
Arviointi: Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä

Oppikirjasarja: SanomaPro Moodi

LYHYT MATEMATIIKKA

Pakolliset

- MAB2 Lausekkeet ja yhtälöt (2 op)
- MAB3 Geometria (2 op)
- MAB4 Matemaattisia malleja (2 op)
- MAB5 Tilastot ja todennäköisyys (2 op)
- MAB6+MAB7 Talousmatematiikka (2 op)

Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

- MAB8 Matemaattinen analyysi (2 op)
- MAB9 Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat (2 op)

- 13 -

Koulukohtaiset valinnaiset opinnot

MAB10 Lyhyen matematiikan kertaus (2 op)

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kerta, syventää ja soveltaa pakollisten ja valinnaisten moduulien aiheita, syventää kokonaiskäsitystä matematiikasta, kehittää kykyä omaksua matemaattisia sisältöjä, osaa soveltaa matematiikkaa oppiainerajat ylittävissä tehtävissä.

Keskeiset sisällöt: pakollisten ja valinnaisten moduulien sisältöihin kuuluvia aiheita, matematiikan ja muiden oppiaineiden moduulien sisältöjä yhdistelevät tehtävät.

Arviointi: Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä

MAB11 Matematiikan tekniset työvälineet (1 op)

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija osaa hyödyntää monipuolisesti ja luovasti dynaamisen matematiikan, symbolisen laskennan ja tilasto- ja taulukkolaskentaohjelmistoja, osaa tuottaa sähköisessä muodossa matemaattisia kaavoja ja symboleja sisältävää tekstiä

Keskeiset sisällöt: matemaattisten kaavojen ja symbolien kirjoittaminen, symbolinen laskenta, laskentaohjelmistot, laskinohjelmat, tilastotiedon käsittely ja esittäminen ohjelmistojen avulla, taulukkolaskentaohjelmistojen käyttö

Arviointi: Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä

Oppikirjasarja: SanomaPro Moodi

BIOLOGIA

Pakolliset

BI1 Elämä ja evoluutio (2 op)

BI2+BI3 Ekologia ja ympäristö (2 op)

Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

BI4 Solu ja perinnöllisyys (2 op)

BI5 Ihmisen biologia (2 op)

BI6 Biotekniikka ja sen sovellukset (2 op)

Koulukohtaiset valinnaiset opinnot

BI7 Biologian kertaus (2 op)

Opintojaksossa kerrataan lukion biologian sisältöjä sekä valmistautudutaan ylioppilaskirjoituksiin. Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kerta ja syventää lukion biologian keskeisiä sisältöjä parantaa valmiuksiaan menestyä ylioppilaskirjoituksissa. Keskeiset sisällöt: Kerrataan lukion biologian oppimäärän keskeisiä sisältöjä sekä harjoitellaan erilaisiin tehtävätyyppeihin vastaamista. Tarkempi sisältö suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

BI8 Kokeellista biologiaa (1 op)

Opintojaksolla tutustutaan biologian maailmaan käytännön tutkimustöiden kautta. Opintojakson aikana tutkitaan elämän ilmiöitä biologian eri osa-alueilta mm. laborointien, mikroskopiainin ja erilaisten tutkimusasetelmien kautta.

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää tietojaan biologian eri osa-alueilta, tutustuu biologisten tutkimusten suunnitteluun ja toteuttamiseen ja hallitsee biologialle ominaisia tutkimusmenetelmiä ja -välineitä.

Opintojakson tarkempi sisältö ja toteuttavat tutkimukset suunnitellaan ja valitaan tarkemmin opiskelijoiden mielenkiinnon kohteiden mukaan.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Oppimateriaali: SanomaPro Bios-kirjasarja.

MAANTIEDE

Pakolliset

GE1 Maailma muutoksessa (2 op)

Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

GE2 Sininen planeetta (2 op)

GE3 Yhteinen maailma (2 op)

GE4 Geomedia – tutki, osallistu ja vaikuta (2 op)

Koulukohtaiset valinnaiset opinnot

GE5 Kertaus (1 op)

Opintojaksossa kerrataan lukion maantieteen sisältöjä sekä valmistautudutaan ylioppilaskirjoituksiin. Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kertailee ja syventää lukion maantieteen keskeisiä sisältöjä parantaa valmiuksiaan menestyä ylioppilaskirjoituksissa. Keskeiset sisällöt: Kerrataan lukion maantieteen oppimäärän keskeisiä sisältöjä sekä harjoitellaan erilaisiin tehtävätyyppisiin vastaamista. Tarkempi sisältö suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Oppimateriaali: SanomaPro Geos-kirjasarja.

FYSIIKKA

Pakolliset

FY1 + FY2 Fysiikka ja ympäristö (2 op)

Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

FY3 Energia ja lämpö (2 op)

FY4 Voima ja liike (2 op)

FY5 Jaksollinen liike ja aallot (2 op)

FY6 Sähkö (2 op)

FY7 Sähkömagnetismi ja valo (2 op)

FY8 Aine, säteily ja kvantittuminen (2 op)

Koulukohtaiset valinnaiset opinnot

FY9 Fysiikan kertaus (2 op)

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija tunnistaa ongelmanratkaisutilanteessa fysikaaliset ilmiöt osaa yhdistää fysiikan ilmiöitä myös oppiainerajat ylittävästi syventää omaa ilmiöpohjaista fysiikan tietorakennetta ja ilmöiden

laskennallista hallintaa, hallitsee sanallisten, soveltavien ja kokeellisten tehtävien ratkaisuperiaatteita, hallitsee graafisen mallintamisen ja laskinohjelmiston soveltavan käytön sekä osaa hahmottaa erilaisten tehtävien ajankäytön vaatimukset
Keskeiset sisällöt: lukion oppimäärän keskeisiä ja vaikeustasoltaan vaativia sisältö-alueita, oman osaamisen varmentamisessa keskiössä aikaisemmat ylioppilastehtävät, korkeakoulujen pääsykoetehtävät ja muut oppiaineen hallintaa syventävät materiaalit.

Opintojakso arvioidaan asteikolla hyväksytyt / hylätyt.

FY10 Kokeellista fysiikkaa (FY9, 2 op)

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija tutustuu kokeelliseen fysiikkaan, opettelee käyttämään monipuolisesti fysiikan erilaisten fysikaalisten ilmiöiden tutkimisessa, panostaa omatoimiseen työskentelyyn ja huolellisuuteen mittauksien suorittamisessa ja pystyy kirjallisesti raportoimaan suorittamistaan mittauksista.

Keskeiset sisällöt: pakollisten ja valinnaisten moduulien keskeiset sisällöt.

Oppikirjasarja: Sanoma Pro

KEMIA

Pakolliset

KE1+KE2 Kemia ja kestävä tulevaisuus (2 op)

Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

KE3 Molekyylit ja mallit (2 op)

KE4 Kemiallinen reaktio (2 op)

KE5 Kemiallinen energia ja kiertotalous (2 op)

KE6 Kemiallinen tasapaino (2 op)

Koulukohtaiset soveltavat

KE7 Kokeellista kemiaa (2 op)

Opintojakson tavoitteena on että opiskelija opettelee laboratoriotyöskentelyn perusmenetelmiä ja työtapoja, syventää muilla kemian opintojaksoilla esille tulleita käsitteitä ja ilmiöitä kokeellisen työskentelyn avulla. Keskeiset sisällöt: tehdään kokeellisia töitä kemian eri osa-alueilta, harjoitellaan työselostuksen laatimista, esim. erilaiset titraukset, galvaaninen kenno, elektrolyysi, vesitutkimus,...

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Oppikirjasarja: SanomaPro, Sidos

KE8 Kemian kertaus (2 op)

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija jäsentää jo opittuja asioita siten, että näkee kemian kokonaisuutena. Saa valmiudet YO-kokeeseen. Keskeiset sisällöt: pakollisten ja valinnaisten moduulien sisältöihin kuuluvia aiheita, kemian ja mahdollisesti muiden oppiaineiden, kuten fysiikan tai biologian moduulien sisältöjä yhdistelevät tehtävät. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

USKONTO

Pakolliset kurssit

UE1 Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä (2 op)

UE2 Maailmanlaajuinen kristinuskko (2 op)

Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

UE3 Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä (2 op)

UE4 Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa (2 op)

UE5 Uskonto taiteessa ja populaarikulttuurissa (2 op)

UE6 Uskonto, tiede ja media (2 op)

Koulukohtaiset valinnaiset opinnot

UE 7 Uskonnon oppimäärän kertaus (2 op)

Opinnoissa kerrataan lukion evankelisluterilaisen uskonnon opintoja. Tavoitteena on, että opiskelija oppii tunnistamaan tyypillisimmät ylioppilaskirjoitusten uskonnon ainerealin tehtävätyypit ja osaa vastata niihin mielekkäällä tavalla palauttaa mieleensä lukion uskonnon opintojaksojen oppisisällöt; jäsentää uskonnon eri moduulien asioita laajoiksi toisiinsa kytkeytyviksi asiakokonaisuuksiksi, kehittää kirjallisen tuottamisen taitojaan harjoittelemalla erilaisiin tehtäviin vastaamista ja osaa käyttää yo-kokeissa tarvittavia ohjelmia. Keskeiset sisällöt: tehokkaat luku- ja kertaustekniikat, evankelisluterilaisen uskonnon ainerealin yleisimmät tehtävätyypit ja niiden arviointikriteerit vastaustekniikka ja oikeanlaisten vastausten laatiminen erilaisiin tehtävätyyppeihin, erilaisiin tehtäviin vastaamisen harjoittelemista, lukion evankelisluterilaisen uskonnon valtakunnallisten moduulien keskeisimmät asiasisällöt.

Arvioidaan S eli suoritusmerkinnällä

Oppikirjasarja: Sanoma Pron Verso

ELÄMÄNKATSOMUSTIETO

Pakolliset kurssit

ET1 Minä ja hyvä elämä (2 op)

ET2 Minä ja yhteiskunta (2 op)

Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

ET3 Kulttuurit (2 op)

ET4 Katsomukset (2 op)

ET5 Uskonnot uskonottomuus (2 op)

ET6 Tulevaisuus (2 op)

FILOSOFIA

Pakolliset

FI 1 Johdatus filosofiseen ajatteluun (2 op, moduuli 1)

FI 2 Etiikka (2 op, moduuli 2)

Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

FI 3 Yhteiskuntafilosofia (2 op, moduuli 3)

FI 4 Totuus (2 op, moduuli 4)

Koulukohtaiset valinnaiset opinnot

FI 5 Kohti yo-koetta (1 op)

Tavoitteena on, että opiskelija tietää, mitä eri filosofian osa-alueet pitävät sisällään ja osaa soveltaa hallitsemaansa tietoa yo-vastauksissa saa valmiuksia filosofian ainereaalia varten. Keskeiset sisällöt: moduulissa kerrataan keskeiset sisällöt harjoittelemalla yo-tehtäviin vastaamista.

Arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

Käytössä oleva oppikirjasarja: Argumentti, Sanomapro

PSYKOLOGIA

Pakolliset

PS1 Toimiva ja oppiva ihminen (2 op)

Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

PS2 Kehittyvä ihminen (2 op)

PS3 Tietoa käsittelevä ihminen (2 op)

PS4 Tunteet ja mielenterveys (2 op)

PS5 Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen (2 op)

Koulukohtaiset valinnaiset opinnot

PS6 Psykologian kertaus (2 op)

Opintojaksossa kerrataan lukion psykologian oppisisältöjä ja harjoitellaan psykologian ylioppilaskirjoituksissa vaadittavia vastausteknisiä taitoja. Tavoitteena on, että opiskelija valmistautuu psykologian ylioppilaskirjoituksiin harjoittelemalla ylioppilaskirjoituksissa vaadittavia vastausteknisiä taitoja ja kertaamalla lukion psykologian valtakunnallisten moduulien oppisisältöjä, oppii tunnistamaan tyypillisimmät ylioppilaskirjoitusten psykologian ainerealin tehtävätyypit ja osaa vastata niihin mielekkäällä tavalla, palauttaa mieleensä lukion psykologian moduulien oppisisällöt ja jäsentää psykologian eri opintojaksojen asioita laajoiksi toisiinsa kytkeytyviksi asiakokonaisuuksiksi ja ymmärtää entistä laajemmin erilaisten psykologisten ilmiöiden keskinäisiä yhteyksiä, vaikutusmekanismeja ja syuseuraussuhteita; kehittää kirjallisen tuottamisen taitojaan harjoittelemalla erilaisiin tehtäviin vastaamista.

Keskeiset sisällöt: tehokkaat luku- ja kertaustekniikat; psykologian ainerealin yleisimmät tehtävätyypit ja niiden arviointikriteerit; vastaustekniikka ja oikeanlaisten vastausten laatiminen erilaisiin tehtävätyyppihin

lukion psykologian valtakunnallisten moduulien keskeisimmät asiasisällöt.

Arvioidaan S eli suoritusmerkinnällä

Oppikirjasarja: Sanoma Pro Mieli

HISTORIA

Pakolliset kurssit

HI1 Ihminen, ympäristö ja historia (2 op)

HI2 Kansainväliset suhteet (2 op)

HI3 Itsenäisen Suomen historia (2 op)

Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

HI4 Eurooppalainen ihminen (2 op)

HI5 Ruotsin itämaasta Suomeksi (2 op)

HI6 Maailman kulttuurit kohtaavat (2 op)

Koulukohtaiset valinnaiset opinnot

HI7 Maailmantilanne nyt (1 op)

Opintojaksoissa käsitellään ajankohtaisia kansainvälisiä ja kotimaisia tapahtumia. Tavoitteena on, että opiskelija tuntee kansainvälisen nykypolitiikan peruskäsitteistön, toimintatavat ja keskeisimmät kehityslinjat; seuraa aktiivisesti mediaa ja osaa tarkastella kriittisesti kansainvälisiä kysymyksiä; ymmärtää nykyhetken historiallisen kehityksen tuloksena ja tulevaisuuden lähtökohtana; syventää tietojaan ajankohtaisista ilmiöistä ja taustoittaa niitä osaa hyödyntää monipuolisia tietolähteitä. Keskeiset sisällöt: moduulin aikana kerrataan 2000-luvun alun kansainvälistä politiikkaa, syvennetään tietoja ajankohtaisista kansainvälisistä ja kotimaisista tapahtumista, seurataan uutisia ja mediaa kriittisesti ja tehdään pieniä tutkielmia ajankohtaisista asioista.

Arviointi: opintojakson aikana jatkuva arviointi tutkielmien edetessä ja valmistuessa, mahdollisuus vertaisarviointiin tutkielmia esiteltäessä. Arvioidaan suoritusmerkinnällä.

HI8 Kohti yo-koetta (2 op)

Opinnoissa kerrataan lukion historian opintoja. Tavoitteena on, että opiskelija muodostaa kokonaiskuvan eri historian moduulien aihepiireistä saa valmiuksia historian ainerealia varten. Keskeiset sisällöt: lukion HI-moduulien sisältöjen kertaaminen ainerealia varten; harjoitellaan essee-, dokumentti- ja aineistotehtäviin vastaamista.

Arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Oppikirjasarja: Otavan Forum

YHTEISKUNTAOPPI

Pakolliset

YH1 Suomalainen yhteiskunta (2 op)

YH2 Taloustieto (2 op)

YH3 Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma (2 op)

Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

YH4 Lakitieto (2 op)

Koulukohtaiset valinnaiset opinnot

YH5 Kohti yo-koetta (1 op)

Opinnoissa kerrataan lukion yhteiskuntaopin opintoja. Tavoitteena on, että opiskelija muodostaa kokonaiskuvan yhteiskuntaopin eri moduulien aihepiireistä ja saa valmiuksia yhteiskuntaopin ainerealia varten. Keskeiset sisällöt: lukion YH-jaksojen sisältöjen kertaaminen ainerealia varten, harjoitellaan essee-, dokumentti- ja aineistotehtäviin vastaamista.

Arvioidaan suoritusmerkinnällä

Oppikirjasarja: Otavan Forum

TERVEYSTIETO

Pakolliset

TE1 Terveys voimavarana (2 op)

Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

TE2 Terveys ja ympäristö (2 op)

TE3 Terveys ja yhteiskunta (2 op)

Koulukohtaiset valinnaiset

TE 4 Terveystiedon oppimäärän kertaus (1 op)

Opinnossa kerrataan lukion terveystiedon opintoja. Tavoitteena on, että opiskelija oppii tunnistamaan tyypillisimmät ylioppilaskirjoitusten terveystiedon ainerealin tehtävätyypit ja osaa vastata niihin mielekkäällä tavalla; palauttaa mieleensä lukion terveystiedon moduulien oppisisällöt; jäsentää terveystiedon eri kopintojaksojen asioita laajoiksi toisiinsa kytkeytyviksi asiakokonaisuuksiksi; kehittää kirjallisen tuottamisen taitojaan harjoittelemalla erilaisiin tehtäviin vastaamista sekä osaa käyttää yo-kokeissa tarvittavia ohjelmia.

Keskeiset sisällöt:

- tehokkaat luku- ja kertaustekniikat
- terveystiedon ainerealin yleisimmät tehtävätyypit ja niiden arviointikriteerit
- vastaustekniikka ja oikeanlaisten vastausten laatiminen erilaisiin tehtävätyyppeihin
- erilaisiin tehtäviin vastaamisen harjoittelemista
- lukion terveystiedon valtakunnallisten opintojen keskeisimmät asiasisällöt: erilaiset fyysiset, psyykkiset ja sosiaaliset tekijät ja niiden keskinäiset yhteydet, vaikutusmekanismit ja syyseuraussuhteet terveyteen ja sairauteen yksilön, yhteisön, yhteiskunnan ja globaalista näkökulmasta
- yleisimpien sairauksien ehkäisy ja hoidon periaatteet
- tieteellisen tiedon ja kokemustiedon merkityksen ero terveyden ja sairauden riskien, syiden, vaikutusmekanismien ja seurausten selittämisessä
- ympäristön terveyden ja turvallisuuden edistäminen
- itsehoitoon ja mielenterveyden suojaamiseen liittyvät toimintatavat
- kriittinen arviointi ja tulkinta terveyttä ja sairauksia koskevaa tietoa, terveysviestintää sekä terveystuureihin liittyviä ilmiöitä kohtaan
- terveyttä koskevan tiedon hankintamenetelmät

- 20 -

- terveystiedon asianmukainen käsitteiden käyttäminen
- terveyteen ja sairauteen liittyvät eettiset kysymykset
- yhteiskunnallisten olosuhteiden sekä terveys- ja yhteiskuntapolitiikan yhteydet väestön terveyteen, terveyseroihin, terveydenhuollon rakenteisiin sekä ihmisten terveyskäyttäytymiseen

Arvioidaan S eli suoritusmerkinnällä

Oppikirjasarja: SanomaPro Terve

MUSIIKKI

Pakolliset

MU1 Intro - kaikki soimaan 2 op

MU2 Syke - soiva ilmaisu 2 op (Opiskelija suorittaa joko MU2 tai KU2)

Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

MU3 Genre - globaali uteliaisuus 2 op

MU4 Demo - luovasti yhdessä 2 op

KUVATAIDE

Pakolliset

KU1 Omat kuvat, jaetut kulttuurit 2 op

KU2 Ympäristön tilat, paikat ja ilmiöt 2 op (Opiskelija suorittaa joko MU2 tai KU2)

Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

KU3 Kuva viestiin ja vaikuttaa 2 op

KU4 Taiteen monet maailmat 2 op

LIIKUNTA

Pakolliset

LI1 Oppiva liikkuja (2 op)

LI2 Aktiivinen elämä (2 op)

Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

LI3 Uudet mahdollisuudet (2 op)

LI4 Yhdessä liikkuen (2 op) ns. vanhojen tanssi

LI5 Virkistystä liikunnasta (2 op)

Koulukohtaiset valinnaiset opinnot

LI6 Vanhojen tanssi (2 op)

Niille, jotka tekevät LI4 kahteen kertaan. HUOM! osallistuttava kaikille tunneille. Jos vain osallistuu tanssiesityksiin, ei saa opintosuoritusta. Arvioidaan suoritusmerkinnällä.

TIETOTEKNIikka

Koulukohtaiset valinnaiset opinnot

AT1 Tietotekniikka opiskelun apuna (2 op)

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija

- saa perustiedot tietokoneen käytöstä opiskelussa
- saa valmiuksia tuottaa tekstiä, taulukoita ja graafisia esityksiä eri työvälineohjelmistoilla
- oppii käyttämään Internetiä, sähköpostia ja pilvipalveluita
- oppii kymmensormijärjestelmää
- oppii käyttämään Abitti-koejärjestelmää sekä eri oppimisympäristöjä
- hallitsee tekijänoikeudet
- kehittää itsesätelytaitoja
- saa valmiuksia hyödyntää tietokonetta eri aineiden projektitöissä ja myöhemmin jatko-opinnoissa

Keskeiset sisällöt:

- Omaan tietokoneeseen tutustuminen
- Tietokoneen peruskäyttö ja tietokone opiskeluvälineenä
- Kymmensormijärjestelmä
- Eri työvälineohjelmistojen peruskäyttö (Googlen toimistosovellukset, LibreOffice, Gimp...)
- Abitti-koejärjestelmään tutustuminen
- Eri oppimisympäristöihin tutustuminen (mm. Google Classroom)
- Internetin käyttö sähköpostin ja pilvipalveluiden käyttö
- Tekijänoikeudet
- Oman toiminnan säätely/itsesätely
- Opiskelijoiden toiveet/ideat

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä. Hyväksytty suoritus perustuu tuntitehtävien tekemiseen ja palauttamiseen.

AT2 TVT-taidot käytössä (2 op)

Opintojakson idea on, että opiskelija pystyy näytöillään tai lukiolle tai muulle yhteisölle tekemällään työllä osoittamaan jonkin tietoteknisen osa-alueen osaamisensa. Opintojakson tavoitteet vaihtelevat yksilöllisesti eri opiskelijoiden välillä.

Keskeistä on tv-taitojen hyödyntäminen käytännössä eri tilanteissa. Sisällöt voivat vaihdella yksilöllisesti eri opiskelijoiden välillä. Sisällöt voivat olla esim. lukion some-kanavista huolehtimista, tapahtumien striimaamista, korkeakouluun suoritettavan kurssin hyväksilukeminen jne.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.. Suoritus osoitetaan tehdyllä työllä sekä raportilla.

MUIDEN OPPILAITOSTEN OPINNOT

Lukion oppilailla on mahdollisuus saada hyväksiluettua muissa oppilaitoksissa suoritettuja opintoja, esim. kesälukion opintoja, musiikkiopistossa tehtyjä opintoja jne. Hyväksiluettavista suorituksista on sovittava kuitenkin erikseen rehtorin kanssa.

OPINTO-OHJAUS

Opinto-ohjaus auttaa opiskelijaa suunnittelemaan omaa opiskeluohjelmaansa, tukee häntä lukio-opintojen eri vaiheissa sekä kehittää hänen valmiuksiaan tehdä koulutusta ja elämänuraa koskevia suunnitelmia ja valintoja. Rehtorin ja opinto-ohjaajan apuna toimivat ryhmäohjaajat, jotka mm. seuraavat ryhmänsä oppilaiden opiskelua ja tarvittaessa puuttuvat mahdollisiin ongelmiin sekä aktivoivat ryhmäänsä myös koulun muuhun toimintaan

Pakolliset

OPO1 Minä opiskelijana (2 op)

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tunnistaa ja osaa sanoittaa vahvuuksiaan, osaamistaan ja kiinnostuksen kohteitaan
- tuntee lukio-opintojen käytänteet ja opintojen rakenteen
- asettaa valintojaan tärkeysjärjestykseen suhteessa omiin suunnitelmiinsa
- osaa lukiossa tarvittavat opiskelutaidot ja -menetelmät sekä työtavat
- tunnistaa henkilökohtaisen opintosuunnitelman merkityksen urasuunnittelun kannalta
- osaa suunnitella opintojaan suhteessa ylioppilastutkinnon suorittamiseen liittyviin vaatimuksiin
- ymmärtää, miten tehdyt valinnat vaikuttavat mahdollisuuksiin hakeutua jatko-opintoihin
- osaa suunnitella ajankäyttönsä siten, että selviytyy opiskelun ja muun elämän vaatimuksista
- tunnistaa tapoja edistää hyvinvointiaan ja toimintakykyään.

Keskeiset sisällöt

- henkilökohtainen opintosuunnitelma: opiskelu-, ylioppilastutkinto- sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelma
- itsetuntemus ja omat vahvuudet sekä oman osaamisen monipuolinen tunnistaminen, kehittäminen ja dokumentointi
- toimijuus, arjen- ja elämäntaitotaidot, minäpystyvyys sekä toimintakyky
- hyvinvointi, opiskelukyky, tasapainoinen elämä
- opiskelu- ja tiedonhankintataidot, oppimaan oppiminen
- jatko-opintoihin ja tulevaisuuden suunnitteluun liittyvät tietolähteet, digitaaliset ohjauspalvelut ja hakujärjestelmät
- työelämään sekä toisen ja korkea-asteen koulutuspaikkoihin tutustuminen
- lukio-opintojen kannalta kulloinkin ajankohtaiset asiat

OPO2 Jatko-opinnot, työelämä ja tulevaisuus (2 op)

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa suunnitella tulevaisuuttaan sekä tuntee koulutusvaihtoehtoja ja työelämän mahdollisuuksia muuttuvassa maailmassa
- syventää osaamistaan itsetuntemuksen sekä elämänsuunnittelu- ja elämäntaitojen osalta
- tunnistaa ja osaa sanoittaa sekä dokumentoida osaamistaan
- tuntee keskeiset työelämätaidot ja osaa arvioida osaamistaan suhteessa niihin
- tuntee työelämän ja työllistymisen eri muotoja sekä ymmärtää yhteiskunnan ja talouden muutosten merkityksen työllisyyden näkökulmasta
- tuntee yrittäjyyden eri muotoja ja osaa arvioida omaa suhdettaan yrittäjyyteen
- tuntee kansainvälisiä koulutus- ja työllistymisvaihtoehtoja
- osaa toimia kulttuurisesti moninaisissa toimintaympäristöissä
- tuntee itsensä kannalta olennaiset jatkokoulutusvaihtoehdot ja niiden pääsyvaatimukset sekä valintaprosessit
- osaa hakea töitä ja tunnistaa erilaisia työllistymismahdollisuuksia.

Keskeiset sisällöt

- henkilökohtaisen opintosuunnitelman päivittäminen; opiskelu-, ylioppilastutkinto- sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelman päivittäminen
- jatko-opintojen ja tulevaisuuden suunnittelu, jatko-opintoihin hakeutuminen Suomessa ja ulkomailla
- työelämä tietous ja -taidot, yrittäjyys muuttuvassa ja monimuotoisessa maailmassa
- työelämään sekä jatko-opintoihin tutustuminen ja kokemusten hankkiminen
- oman talouden hallinta, opintotuki ja asuminen
- oman hyvinvoinnin edistäminen
- tulevaisuuden ennakointiosaaminen sekä kyky tunnistaa oppimistarpeensa suhteessa tulevaisuuden osaamistarpeisiin
- lukio-opintojen kannalta kulloinkin ajankohtaiset asiat.

**Moduulit sisältävät oppitunteja, henkilökohtaista ohjausta, opintosuunnitelman tekemisen sekä infoja ja opintomatkoja.*

TEEMATTAISET OPINNOT

Tarkat kuvaukset lukion pedanet-sivuilla. Kaikista arviointi suorituserkinnällä.

Koulukohtaiset valinnaiset opinnot

- 1- Liikennekasvatus (1 op); osana Riskien tunnistamisen autokoulutunnit lukiolla (10 t); viikot 10-14 keväällä
- 2- Harrastuneisuus – opintojakso (2 op)
- 3- TET-harjoittelu, työelämä (2 op)
- 4- Tutkiva työskentely teknologialla (2 op)
- 5- Kansainvälinen toiminta (2 op)
- 6- Leirikoulu (2 op)
- 7- Lukiodien yhteistyöviikko (2 op)
- 8- Yrittäjyyskasvatus (2 op)
- 9- Hygieniapassi (1 op)
- 10- Tutortoiminta (1 op)

LUKIOSSA SUORITETTAVIA DIPLOMEITA

Paikallisessa opetussuunnitelmassa määriteltäviin opintojaksoihin voivat kuulua eri oppiaineryhmissä tai oppiaineissa suoritettavat lukiodiplomit. Lukiodiplomien tehtävänä on antaa opiskelijalle mahdollisuus osoittaa erityistä osaamistaan ja harrastuneisuuttaan pitkäkestoisen näytön avulla. Lukiodiplomi kuvaa monipuolisesti opiskelijan tavoitteellista työskentelyä, kehittyneitä taitoja ja syvällistä osaamista. Opiskelija tutkii ja ilmaisee kulttuurisesti moninaista todellisuutta eri oppiaineille ominaisin keinoin. Lukiodiplomin suorittaminen hyödyntää ja syventää lukio-opinnoissa kehittyvää laaja-alaista osaamista. Opiskelija ilmentää lukiodiplomillaan ajattelun, tuottamisen, tulkinnan ja arvottamisen taitojaan sekä omaehtoista harrastuneisuuttaan. Lukiodiplomi luo edellytyksiä oman ja toisten osallisuuden, toimijuuden ja kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin vahvistamiselle lukioyhteisössä.

Lukiodiplomeja on mahdollista suorittaa kotitaloudessa, kuvataiteessa, käsityössä, liikunnassa, mediassa, musiikissa, tanssissa ja teatterissa. Lukiodiplomin laajuus on kaksi opintopistettä. Lukiodiplomit tarjoavat opiskelijalle mahdollisuuden arvioida lukio-opintojen aikana karttunutta osaamistaan ja vahvuuksiaan jatko-opintojen näkökulmasta. Lukiodiplomit täydentävät lukion päättötodistuksen ja ylioppilastutkintotodistuksen osoittamaa osaamista.

- 24 -

Lukiodiplomeja on koulutuksen järjestäjän päätöksellä mahdollista suorittaa lukiossa yhdessä tai useammassa oppiaineryhmässä tai oppiaineessa. Lukiodiplomi voi sisältyä oppiaineen oppimäärän valinnaisiin opintoihin paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyllä tavalla. Opetushallitus antaa erilliset ohjeet kunkin lukiodiplomin suorittamisesta.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa kuvataan koulutuksen järjestäjän tarjoamien lukiodiplomien osalta lukiodiplomien tehtävä, yleiset tavoitteet ja arviointi sekä tavoitteet ja keskeiset sisällöt lukiodiplomeittain kahden opintopisteen laajuisina opintojaksoina.

Koulukohtaiset lukiodiplomit

Kuvataiteen lukiodiplomi	Musiikin lukiodiplomi
Käsityön lukiodiplomi	Liikunnan lukiodiplomi
Median lukiodiplomi	

